ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

KSDH

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಸಂಜೀವಿನಿ-ಕೆಎಸ್ಆರ್ಎಲ್‌ಪಿಎಸ್ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ.

ಆರ್‌ಡಿಸಿ-ಇಜಿಎಸ್/671/2022 ದಿನಾಂಕ: 16-11-2022

ಜಂಟಿ ಸುತ್ತೋಲೆ

ವಿಷಯ: ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ ಬೆಳೆಗಳ (Spice Crop) ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಗುಚ್ಛ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ (Cluster Villages) ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು.

****

ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸುವಾಸನೆ (ಪರಿಮಳ) ಮತ್ತು ರುಚಿ ನೀಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಸ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. (ದಾಲ್ಚಿನಿ-ತೊಗಟೆ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ-ತಿರುಳು, ಲವಂಗ-ಹೂ, ಇತರೆ)

ಭಾರತವು ಈಗಲೂ ಸಹ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತವು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ತವರು ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಭಾರತವು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಉಪಯೋಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಫ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹವಾಗುಣ ಪ್ರದೇಶವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಷ್ಣವಲಯ, ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ವಲಯ ಮತ್ತು ಶೀತ ವಲಯಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಅದರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಮಣ್ಣು, ಹವಾಗುಣ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಗುಣ ವಲಯಗಳಿರುವುದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪೋಷಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಔಷಧೀಯವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ವಾಣಿಜ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 3,60,145 ಹೇ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 6,65,350 ಮೆ.ಟನ್ ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವುದು ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು

ಬೆಳೆಯಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ **ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಸಂಜೀವಿನಿ-ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅಭಿಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆ (NRLM) ಜಂಟಿ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ** ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷ ಅಭಿಯಾನ ರೂಪದಲ್ಲಿ (Mission Mode) ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗುಚ್ಛ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ	ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆ	ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು
1	ಕರಿಮೆಣಸು (Black pepper)	*Piper nigrum*
2	ಏಲಕ್ಕಿ (Small Cardamom)	*Elettaria cardamomum*
3	ಲವಂಗ (Clove)	*Syzygium aromaticum*
4	ಚಕ್ಕೆ (Cinnamon)	*Cinnamomum verum*
5	ಜಾಯಿಕಾಯಿ (Nutmeg)	*Myristica fragrans*
6	ಸರ್ವಸಾಂಬಾರ (All spice)	*Pimenta dioica*
7	ಪುನರ್‌ಪುಳಿ (Kokum)	*Garcinia indica*
8	ಚಕ್ರಮೊಗ್ಗು (Star anise)	*Illicium verum*
9	ತೇಜ್‌ಪತ್ರ (Tej pat)	*Cinnamomum tamala*
10	ಹುಣಸೆ (Tamarind)	*Tamarindus indica*

ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:

a) **ಆಹಾರ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:** ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಆಗರವಾಗಿದ್ದು, ವಿವಿಧ ಅಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

b) **ಕೈಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:** ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಕೈಗಾರಿಕೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಬಣ್ಣ, ತೈಲ, ಓಲಿಯೊರೇಸಿನ್)

c) **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:** ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

d) **ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:** ಬಹುತೇಕ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಂತರಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

e) **ಔಷಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ್ಯತೆ:** ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಈಗಲೂ ಸಹ ವಿವಿಧ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವೆಚ್ಚವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ಬಹುತೇಕ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. <u>ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ:</u>

ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ/ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ/ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ
- ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಗಳು
- ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು.
- ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ವಿಕಲಚೇತನ ಪ್ರಧಾನ ಕುಟುಂಬಗಳು
- ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಜ್ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.

ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಇತರೆ ಪರಂಪರಿಕ ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳ ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಅಧಿನಿಯಮ 2006 (2007 ರ 2) ಮತ್ತು ಮೇಲಿನ ಪ್ರವರ್ಗಗಳಡಿ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಕೃಷಿ ಋಣ ಮನ್ನ ಮತ್ತು ಋಣ ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆ, 2008 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಮಗಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಧಾನ ಸುತ್ತೋಲೆಯ ಕಂಡಿಕೆ 7.4.12 ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: RDC-EGS/149/2021, ದಿನಾಂಕ: 02-08-2021 ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಒಟ್ಟು ಸಹಾಯದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ರೂ. 2.50 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೆ ನರೇಗಾದಲ್ಲಿ ಮಿತಿಯೊಳಗಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

2. <u>ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ:</u>

ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅನುಮೋದಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸಲು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

3. <u>ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು :</u>

ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಹಾಗೂ ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಂ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕ್ಲಸ್ಟರ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

3	ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ	Dec 2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	EO, SADH ಮತ್ತು DPMU	DS & DDH
4	ನರ್ಸರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ.	Dec 2022- March- 2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		
5	ಗುಚ್ಚ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆ	Dec 2022	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		
6	ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ನೀಡುವಿಕೆ.	Dec- 2022	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ		

2B. <u>ಎರಡನೇ ಹಂತ- 2023-24ನೇ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ:</u>

ಕ್ರ. ಸಂ	ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	ಅವಧಿ	ಇಲಾಖೆಗಳು	ಸಮನ್ವಯ ಅಧಿಕಾರಿ	ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
1	ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದನೆ	May-2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	EO, SADH ಮತ್ತು DPMU	DS & DDH
2	ಅನುಮೋದಿತದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ	June-2023- Oct-2023	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		
3	ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯಂತೆ ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ	June-2023- Oct-2023	ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ		
4	ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ರಫ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪಾದನಾ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ	May-Oct 2023	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		
5	ಸಾಂಬಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್, ಶೇಖರಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕುರಿತು ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ	Oct-March 2024	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		
6	ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು	-	ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ		

6. ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಗುರಿ:

ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲು ಗುಚ್ಛ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿ ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 05 ಎಕರೆ ಗರಿಷ್ಠ 10 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 250 ಗುಚ್ಛ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. (ಅನುಬಂಧ-1).

7. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ:

ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆಯನ್ನು ಗುಚ್ಛಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರ ಬೇಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅನುಕೂಲತೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ಪಡೆಯುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸಾಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಗಳಾದ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಬದು ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

8. ಅನುದಾನ:

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನರೇಗಾ ಅನುದಾನದಡಿ ಅನುಮೋದಿತ ಅಂದಾಜು ಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇಲಾಖೆಯು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ತರಬೇತಿ ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸರಪಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳ (ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

9. ದಾಖಲೀಕರಣ:

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಹಂತದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸರಪಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ದಾಖಲೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ನರೇಗಾ ಯೋಜನೆಯ IEC ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಡಿ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಭರಿಸುವುದು.

10. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ:

ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಕಾಂಕ್ಷೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕಾಲಮಿತಿ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಿಗದಿತವಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿಸಿ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ **ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ 4ನೇ ಶುಕ್ರವಾರ ಪ್ರಗತಿ** ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. (ಅನುಬಂಧ-2).

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಬೆಂಗಳೂರು.	ಆಯುಕ್ತರು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ	ಅಭಿಯಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಡೇ-ಎನ್‌ಆರ್‌ಎಲ್‌ಎಮ್, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಇವರಿಗೆ,

1. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ. ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
2. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, (ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್), ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ. ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
3. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
4. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಇಲಾಖೆ ರವರ ಆಪ್ತ ಶಾಖೆಗೆ.
5. ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು.

ಅನುಬಂಧ-1

Sl. No.	Area expansion of Spice Crop				Planting Material Demand and Supply Plan		
	District	No. of clusters	Average Area/Cluster in Acre	Total Area	Planting Material Demand @ 250 Per Acre	Department Nusrary (80%)	GPLF Nursary (20%)
1	Bagalkote	2	5	10	2500	2000	500
2	Bengaluru	4	5	20	5000	4000	1000
3	Bengaluru rural	5	5	25	6250	5000	1250
4	Belagavi	15	5	75	18750	15000	3750
5	Ballari	2	5	10	2500	2000	500
6	Bidar	5	5	25	6250	5000	1250
7	Vijayapura	1	5	5	1250	1000	250
8	Chamarajanagara	10	8	80	20000	16000	4000
9	Chikkaballapura	4	5	20	5000	4000	1000
10	Chikkamagaluru	22	12	264	66000	52800	13200
11	Chitradurga	4	5	20	5000	4000	1000
12	Dakshina kannada	30	12	360	90000	72000	18000
13	Davanagere	5	5	25	6250	5000	1250
14	Dharwar	6	5	30	7500	6000	1500
15	Gadag	2	5	10	2500	2000	500
16	Kalaburagi	2	5	10	2500	2000	500
17	Hassan	15	12	180	45000	36000	9000
18	Haveri	2	5	10	2500	2000	500
19	Kodagu	15	10	150	37500	30000	7500
20	Kolar	2	5	10	2500	2000	500
21	Koppal	2	5	10	2500	2000	500
22	Mandya	2	5	10	2500	2000	500
23	Mysuru	10	8	80	20000	16000	4000
24	Raichur	2	5	10	2500	2000	500
25	Ramanagara	5	5	25	6250	5000	1250
26	Shivamogga	25	12	300	75000	60000	15000
27	Tumakuru	4	5	20	5000	4000	1000
28	Udupi	18	10	180	45000	36000	9000
29	Uttara kannada	25	12	300	75000	60000	15000
30	Vijayanagar	2	5	10	2500	2000	500
31	Yadgir	2	5	10	2500	2000	500
	Total	250		2294	573500	458800	114700

ಅನುಬಂಧ-2

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಗತಿ ವರದಿ

Sl.No	Activities	District	Taluk	Crop	No of cluster Identified	No of beneficiaries Selected	Whether Included in G. P Approved Action Plan	Present status of planting material available				Target		Achievement	
								Department Farm	GPLF Nursery	Farmers	Pvt/Private	Physical	Financial	Physical	Financial
1	AEP														
2	Rural Haat														
3															
4															
5															

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ